

Maantieteen laitoksen tutkimusstrategia v. 2008-2013

Johdanto

Maantieteen laitos sai Oulun yliopiston ensimmäisessä RAE-arviossa arvosanaksi 6/7. Laitos kuuluu siten yliopiston seitsemän korkeatasoisimman tutkimusyksikön joukkoon. Arvioinnin perusteella laitoksen johtoryhmä ja myöhemmin koko laitoksen henkilökunta hyväksyi laitospalaverissa 13.2.2008 seuraavat tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2008–2013.

Tavoitteet

- Vuoden 2013 RAE-arvioinnin arvosanatavoite on 7/7.
- Laitoksen yksi tai useampi tutkimusryhmä hakee yhdessä tai erikseen valtakunnallista huippuyksikköstatusta. Haku käynnistyy vuonna 2009.
- Laitos hakee entistä vahvempien näyttöjensä pohjalta kl 2008 koulutuksen valtakunnallista laatuysikköstatusta.
- Vuonna 2013 laitos on kansainvälisesti yhä tunnetumpi, kooltaan kasvanut huippututkimuksen yksikkö.

Yleiset toimenpiteet

Laitoksen tutkijoiden toimintaa yhdistää keihäänkärkenä tutkimusohjelma, jota kutsutaan nimellä ”Alueellinen muutos” (Regional Transformation). Tutkimusohjelman avulla laitos fokusoi omaa tutkimustoimintaansa ja vahvistaa yliopiston strategian mukaista tieteiden välistä tutkimusta. Lisäksi tutkimusohjelma integroi tutkimusta ja opetusta aiempaa vuorovaikutteisemmaksi kokonaisuudeksi.

Laitoksen tutkimustoiminnan fokusointi on harkittu strateginen ratkaisu ja takaa sen, että kukin tutkimusaloista ylittää niin henkilöstö- kuin materiaalistenkin voimavarojen suhteen kriittisen massan. Tulevaisuudessa laitoksen eri tutkijoiden asiantuntemusta käytetään aiempaa tehokkaammin hyödyksi.

Korkealuokkainen ja pitkäjänteinen empiirinen, kokeellinen ja teoreettinen perustutkimus muodostaa laitoksen tutkimuksen perustan. Soveltava tutkimus on kohdennettua perustutkimusta, jonka tutkimuskysymykset nousevat erityisesti pohjoisuus- ja ympäristö -painoalan ja yhteiskunnan tarpeista.

Tutkimustulokset julkaistaan tutkimusalojen johtavissa kansainvälisissä referoiduissa ISI-kategorian julkaisusarjoissa. Väitöskirjojen pääkieli on englanti. Valtaosa väitöskirjoista julkaistaan ns. artikkeliväitöskirjoina. Suomenkielisiä monografioita laativat lähinnä yliopiston ulkopuolella toimivat jatko-opiskelijat. Yhteiskunnalliseen vuorovaikutustehtävään kytketään kansainvälinen julkaiseminen, osoituksena tehtävään oleellisesti liittyvästä tutkimuksen laadun mittaamisesta.

Laitos verkottuu tutkimuksen osalta yhä voimakkaammin sekä sisäisesti että yliopiston eri yksiköiden kanssa, erityisesti laitos vahvistaa yhteyksiä kansainvälisiin tutkijakouluihin. Samoin kansainvälistymistä

tuetaan voimakkaasti, esimerkiksi vierailu- ja vierailijatuki sekä kansainvälisten vaihtoyliopistojen opetuksen yhteydessä tapahtuva tutkijavaihto. Lisäksi pyrkii aiempaa aktiivisempaan rooliin tutkijakouluissa. Edellisen lisäksi, jokainen professori, yliopistolehtori, tutkijatohtori, yliassistentti, väitellyt henkilö hakee aktiivisesti rahoitusta, kohteina SA, TEKES, EU, säätiöt, ministeriöt, Oulun yliopiston oma rahoitus sekä kansalliset tutkijakoulut.

Perustutkinto-opiskelijoiden innostamiseksi tutkimustyöhön avataan ns. tutkijalinja. Linjan avulla opiskelijoita rekrytoidaan laitoksen tutkimusprojekteihin, opinnäytetyöt tukevat projekteja ja voimavaroja suunnataan strategisesti. Syventävissä ja jatko-opinnoissa luentoja ja harjoituskursseja sekä tutkielmia integroidaan aiempaa selvemmin laitoksen tutkimusryhmien aktiviteetteihin. Lisäksi, laitoksen toimintarahasta varataan viimeistelyapurahoja (2-4 kk) jatko-opiskelijoiden haettavaksi FT-tutkinnon loppuun saattamiseksi.

TUTKIMUKSEN PAINOPISTEALUEET

Aluemaantieteen ja poliittisen maantieteen tutkimusteemoina ovat aluejärjestelmien transformaatio, alueiden sosiaalinen rakentuminen ja rajautuminen sekä näihin vaikuttavat taloudelliset, poliittiset ja kulttuuriset prosessit, ilmiöt ja ideologiat. Sosiaalimaantieteellisen tutkimuksen keskiössä ovat tilan, paikan ja maiseman tarkasteleminen kokemuksellisinä kysymyksinä eli elettyinä ympäristösuhteina.

Matkailumaantieteen tutkimuskohteina ovat matkailu ja paikallisuus, matkailu ja kehitys, kestävä matkailu sekä matkailu ja alue/paikkaidentiteetti. Geoinformatiikan tutkimuskohteina ovat kartografia, paikkatietojärjestelmien, paikannuksen ja paikannukseen perustuvien mobiilien palveluiden perus- ja soveltava tutkimus sekä alueellinen mallinnus. Maaseutututkimus kohdistuu maaseutuun ja -politiikkaan sekä maaseudun kehittämiseen.

Suunnittelumaantieteen tutkimuskohteina ovat alueellinen kehittyneisyys, alue- ja kaupunkipolitiikka sekä aluekehityksen verkostot ja vyöhykkeet Suomessa ja Itämeren seudulla. Innovaatiojärjestelmät ja teknologiaverkostot -tutkimuksen kohteina ovat pohjoisen Euroopan innovaatiojärjestelmät ja innovaatiopolitiikka sekä korkean teknologian verkostot, erityisesti perifeerisillä alueilla. Yhteiskunnallisen ympäristötutkimuksen tutkimuksen kohteena on pohjoisen Suomen ympäristö ja paikallinen suunnittelu, erityisesti kaivospaikkakunnilla sekä nopeasti kasvavilla ja taantuvilla paikkakunnilla.

Luonnonmaantieteellinen tutkimus kohdentuu erityisesti biogeografiaan, geomorfologiaan ja globaalimuutostutkimukseen. Tutkimushankkeissa selvitetään luonnonjärjestelmissä viime aikoina tapahtuneita muutoksia, niiden suhdetta ilmastonmuutokseen ja ilmastomuutoksen tunnistamisessa ja arvioinnissa käytettäviä menetelmiä. Tutkimusten menetelmällinen painopistealue on paikkatieto- ja kaukokartoitusaineistojen hyödyntäminen sekä alueellinen mallinnus.